

ХРИСТІЯНСЬКА ЛЮБОВ І СМІРЕННІСТЬ В СУЧАСНОМУ СВІТІ (НА ОСНОВІ «СЛОВА ПРО ЗАКОН І БЛАГОДАТЬ»)

Постанова проблеми. Любов до Бога не можна пізнати зі старозавітного Бога, який уособлює всемогутність і карає за гріхи. Не можна любити того, хто в безмежну кількість разів сильніший за тебе та карає за будь-який невірний крок. До такого Бога може бути лише страх. А там, де страх, немає любові. Любов до Бога пізнається у Христі, який віддає життя за грішників. Тут Бог не всемогутній, а слабкий. Тут не Він карає, а Його карають люди, хоча на Ньому й немає вини. Лише реальну живу особистість Бога, яку втілює богородиця Ісус Христос, що став рівним серед рівних, можна полюбити.

Саме в цьому «сходженні» Бога до людини і стає можливою любов. І Христос показав, що таке «любити». Показав власним життям, зробивши самопожертву за тих, кого любить, тобто за всіх нас. Він – це Шлях. Любов, на відміну від закону, – це не заборона певних дій, а навпаки – заклик до дії. Любов завжди активна. Закон завжди пасивний і має обмежувальний вимір. Любов апелює до внутрішньої сторони людини і закликає до вияву назовні – полюбити ближнього та Бога. Закон апелює до покарання за гріх й закликає стримувати і контролювати свою природу.

Метою нашого дослідження є аналіз християнської любові та смиренності в сучасному світі, і у проповіді Митрополита Іларіона: «Слово про закон і благодать». Для досягнення мети ми ставимо наступні **завдання**:

- розкрити суть понять «любов» та «смиренність» згідно з змістом твору Іларіона «Слово про закон і благодать»
- порівняти розуміння любові та смиренності, у сучасному світі та у проповіді Митрополита Іларіона.

Виклад матеріалу. **Любов** – найперша християнська чеснота, і також виявлення дару Святого Духа. Пише Павло у «Посланні до Коринтян»: «Я ж покажу вам путь ще кращу. Любов ніколи не перестає», а також говорить про любов в контексті інших духовних дарів. Любов є даром, як говорить сам Павло, «найідеальнішим, який ніколи не перестає». Любов – це не тільки чеснота. Це сама сутність життя. Бог є Любов і за іменем, і за діями. Любов з'єднує людину з Богом, Джерелом любові. «Любов – довготерпелива, любов – лагідна, вона не задрить, любов не чваниться, не надимається; не бешкетує, не шукає свого, не поривається до гніву, не задумує зла; не тишиться, коли хтось чинить кривду, радіє правдою: все зносить, в усе вірить, усього надіється, все перетерпить. Любов ніколи не переминає...»

«Бог є любов, і хто перебуває в любові, той перебуває в Богові, і Бог перебуває в ньому». (Ці слова з Першого послання Івана особливо чітко відтворюють суть християнської віри, християнський образ Бога і образ людини та її життя, який з нього [образу Бога] випливає. Крім цього, у тому самому стиху св. Іван подає, можна сказати, формулу християнського життя: «Ми пізнали й увірували в ту любов, яку Бог до нас має». Увірувати в Божу любов: такими словами християнин може окреслити основний вибір свого життя. Започатковує християнське існування не етичне рішення чи висока ідея, а подія, зустріч з Особою, яка надає нашому життю нову перспективу і визначає його напрямок. Святий Іван представив цю подію у своєму Євангелії так: «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдиногородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього ... жив життям вічним». Християнська віра, визначаючи любов своєю основною засадою, прийняла те, що становило суть віри Ізраїлю, надавши їй водночас нових глибини і об'єму.

Смиренність – воістину божественна властивість, сама суть і сійво тієї Слави, що нею, як співається у Божественній літургії, сповнені небо і земля. Бог смиренний тому, що Він досконалий; Його покора і є Його славою і джерелом усього достеменно прекрасного, високого, джерелом добра і досконалості, і кожен, хто наближується до Бога і впізнає Його, відразу прилучається до божественної покори і її краси.

Хто має смирення – той має і Любов, і одночасно – Дорогу, Істину і Життя. Хто має Любов – той має і смирення. Смирення – це мир між людиною і Богом. Це – відновлення богосиновства, життя єдиним духом з Господом. Це є початком любові, бо людина каже: «Я зрікаюся своєї волі, тому що люблю Тебе і бажаю, щоб було так, як Ти хочеш». Перед Богом всі люди рівні, всі народи покликані Благодаттю до спасіння, тільки одні скоріше, а інші – пізніше. Іларіон вважав, що «Старий Заповіт» – це Закон, що суперечить «Новому Заповіту», тобто Благодаті. Такий закон розділяє народи, підвищуючи одні і принижуючи інші, засвідчуючи тим самим рабське становище людства. Закон був притаманний «юдеям». Іларіон вважав, що Бог є творцем не лише поодиноких людей, а цілих народів, тому кожен християнин несе відповідальність не тільки за власні вчинки, а й за вчинки всього народу.

Митрополит Іларіон поставив перед собою складне філософське завдання – довести ідею рівності всіх народів, безумовно на перше місце ставить «божественну мудрість». Він визнає за законом його позитивну роль, у тому числі й виховальну, хоча й ставиться до нього в цілому негативно. Для нього закон – це лише етап переходу до благодаті. Етап це й не обов'язковий для кожного окремого народу, оскільки до благодаті переходять народи, які не знали закону. Під благодаттю він розуміє щось на зразок амністії, яку Бог дає всім людям незалежно від якихось обставин, а також як можливість кожному прилучитися до Бога, стати Божим. Той, хто приймає благодать, стає сином Божим і починає жити новим життям. Нове життя відбувається в Святому Дусі, яким проймається людина, що створює можливість для саморегуляції поведінки людини. Можливість саморегуляції, у свою чергу, уможливує відхід від закону як від зовнішньої регуляції. Подолання закону і сприйняття благодаті означає, за Іларіоном, набуття духовної свободи. Таке розуміння понять «закон» і «благодать», їх морального змісту вплинуло на зміст національної ідеї, представлені Іларіоном. Іларіон вважає, що з приходом благодаті Божої історична роль євреїв закінчується й її починають грати інші народи, серед яких і Русь. Ці народи незалежні, діяльні, рівні в благодаті. Така позиція допомагала Іларіону Київському в тогочасній ситуації відстоювати суверенітет Русі, вселяла оптимізм відносно її долі.

Висновки. У сучасному світі, в якому з іменем Бога іноді пов'язують помсту чи навіть обов'язок ненависті й насильства, ця ідея є дуже актуальною і важливою. Люди почали забувати все те, що нам дав і дає Бог, вони стали гордими та схильними до брехні. Щоб бути гідними синами, потрібно позбутись гордині та брехні і перейти до смиренності та любові. Саме моральні люди можуть пізнати справжню любов. Хто не має смирення – той не має ні Любові, ні Дороги, ні Істини, ні Життя, а Любов є добрий устрій душі, так що вона нічого з існуючого не любить більше, ніж пізнання Бога.

Список використаних джерел

1. Іларіон Київський. Слово про закон і благодать / Іларіон Київський // Філософська думка. № 4. С. 89–101, 1988.
2. Сирцова О. Апокрифічна апокаліптика : Філософська ексегеза і текстологія / О. Сирцова. К., 2000.
3. «Бог є любов», поради екзорциста о. Яна Білецького, Жива Вервиця - 2015.
4. «Трактат про християнську любов» Х'ю Біннінг. С. 87-96, 2012.